

TRANG PHỤC – PHƯƠNG TIỆN KỂ CHUYỆN TRONG PHIM CỦA ĐẠO DIỄN ALFRED HITCHCOCK

NGUYỄN NGUYỄN VŨ*

Tóm tắt: Đạo diễn Alfred Hitchcock hiểu rằng, các yếu tố hình thể vô cùng quan trọng khi khắc họa một nhân vật, đặc biệt là trang phục của họ. Ảnh hưởng của Hitchcock đối với thời trang qua phim thể hiện rõ ở việc trang phục vẫn là những khoảnh khắc mang tính biểu tượng của lịch sử điện ảnh trong nhiều năm. Theo thời gian, kiểu dáng này đã được các nhà thiết kế mượn làm nguồn cảm hứng cho các bộ sưu tập của họ.

Từ khóa: Alfred Hitchcock, thiết kế trang phục, trang phục, bản sắc

Abstract: Alfred Hitchcock understood that physical elements were greatly important when portraying a character; particularly their dress. Hitchcock's influence on fashion through film is evident in how the costumes in his films have remained iconic moments of cinematic history for so many years. Over time, the looks have been borrowed by designers as inspiration for their collections.

Keywords: Alfred Hitchcock, costume design, clothing, identity

Các tác phẩm điện ảnh luôn có sự tương tác qua lại với đời sống, điều này thể hiện ở nhiều lĩnh vực và một trong số đó là thời trang. Có thể chính những kiểu trang phục đó đã tồn tại, đã từng được sử dụng trước khi bộ phim ra đời, nhưng ngược lại, chính bộ phim lại làm cho nó (thời trang) trở nên nổi tiếng. Có thể điểm qua những bộ phim như *Bố già* (*The Godfather*, 1972), *Titanic* (1997), *Kỳ nghỉ lãng mạn* (*Roman Holiday*, 1953), hay sau này như *Yêu nữ thích hàng hiệu* (*The Devil Wears Prada*, 2006), *Gatsby vĩ đại* (*The Great Gatsby*, 2013), *Khách sạn đế vương* (*The Grand Budapest Hotel*, 2014)...

Thiết kế trang phục là một phần không thể thiếu trong kể chuyện điện ảnh. Trang phục là

chìa khóa để xác định một tính cách, sắc tộc, tâm trạng, hoàn cảnh... Nó có thể được sử dụng để thể hiện sự hài hòa, hoặc tương phản giữa các nhân vật và còn có tác dụng truyền tải sự thay đổi trong một nhân vật. Deborah Nadoolman Landis (hoạ sỹ thiết kế trang phục và nhà nghiên cứu người Mỹ) cho rằng, một thiết kế trang phục thành công là sự kết hợp giữa mục đích của kịch bản, tầm nhìn của đạo diễn và trực giác của nhà thiết kế. Bà nhấn mạnh, trang phục không nên và không được chỉ là “cái vỏ bề ngoài của một nhân vật, mà phải là sự thể hiện của trải nghiệm bên trong, thể hiện cụ thể hình ảnh bản thân của nhân vật”⁽¹⁾.

(1). Abrams, Nathan, Ian Bell, and Jan Udrys (2001), 77.

Công việc của người thiết kế trang phục là đưa nhân vật từ kịch bản vào cuộc sống (trên phim) với đầy đủ tâm trạng, cảm xúc... Cả thời trang và trang phục đều có thể truyền tải bản sắc của người mặc, và cả hai đều gợi lên những phản ứng, cảm xúc từ người xem. Giống như thiết kế thời trang, nhà thiết kế trang phục hoạt động theo các nguyên tắc thiết kế cơ bản về sự hài hòa, tương phản, cân bằng và sự nhấn mạnh, cũng như các yếu tố cơ bản của bố cục là đường nét, hình dạng, màu sắc, kết cấu. Trong cuốn *Trang phục xuyên suốt lịch sử nước Mỹ: Từ 1900 đến nay* (*Clothing Through American History: 1900 to Present*), các tác giả đã đưa ra quan niệm của mình về phục trang trong phim. Theo họ, “... Mục đích của thiết kế trang phục trong điện ảnh không chỉ là làm cho người mặc quần áo trông ổn, đẹp, tất nhiên đó có thể là yêu cầu từ kịch bản. Nhưng xét trên tổng thể, họa sỹ thiết kế trang phục phải xem xét nhiều yếu tố, thậm chí không liên quan đến thời trang. Vì trang phục sẽ được “trình diễn” qua ống kính, nên họ cần phải hiểu hình ảnh sẽ xuất hiện trên phim như thế nào, vì rất có thể hình ảnh sẽ bị “bóp méo”, màu sắc và chi tiết sẽ xuất hiện khác nhau khi có sự can thiệp của ánh sáng, các cỡ cảnh... Ngoài ra vấn đề rất quan trọng là trang phục và bối cảnh, đạo cụ nằm trong một tổng thể, nó liên quan đến không gian, thời gian của câu chuyện, tính cách và tâm trạng của nhân vật qua từng cảnh quay”⁽²⁾.

Trong những ngày đầu của Hollywood, thời trang cao cấp từ châu Âu được coi là “thước đo” của phục trang, tuy nhiên đến cuối những năm 1910, Hollywood bắt đầu phát triển mẫu thời trang của riêng mình. Clare West (một trong những nhà thiết kế trang phục đầu tiên ở Hollywood, người đã tham gia phim của các đạo diễn như D. W. Griffith (*Không khoan nhượng* - *Intolerance*, 1916) và Cecil B. DeMille nổi lên

vào thời điểm này với tư cách là nhà thiết kế trang phục vĩ đại đầu tiên lưu ý đến sự chính xác về mặt lịch sử trong thiết kế trang phục. Thành công của bộ phim *Không khoan nhượng* là một bước ngoặt của lĩnh vực trang phục trong phim, vì đây là lần đầu tiên, bộ phận trang phục được công nhận như một thành phần sáng tác, chứ không phải là bộ phận “Giữ và phát quần áo”.

Trong thời đại phim câm, trang phục được cách điệu hóa cao độ để tăng cường và hỗ trợ câu chuyện còn tới những năm 1930 – 1940, thời kỳ huy hoàng của Hollywood, thì thiết kế trang phục thực sự vươn tới đỉnh cao, các nhà thiết kế trang phục được cấp ngân sách rất cao để thiết kế trang phục lộng lẫy cho các vai nữ chính. Thời điểm này, vẫn còn phim đen trắng nên vật liệu, kiểu dáng (kết cấu) của trang phục được coi trọng hơn cả. Tác giả Stella Bruzzi cho rằng “Ảnh hưởng của trang phục trong phim tới đời sống đạt tới đỉnh cao vào những năm 1940 – 1950 với số lượng trang phục “ăn theo” điện ảnh được bán ra với mức kỷ lục. Một ví dụ điển hình là chiếc váy Joan Crawford mặc trong bộ phim *Letty Lynton* (1932, đạo diễn Clarence Brown, thiết kế trang phục Adrian Greenberg) ngay lập tức trở thành “không thể thiếu” với phụ nữ”⁽³⁾.

Càng ngày, đặc biệt khi phim màu ra đời và điện ảnh liên tục phát triển, mối quan hệ, cũng như sự ảnh hưởng qua lại của điện ảnh và đời sống càng mạnh mẽ. Rất nhiều xu hướng ăn mặc ngoài đời xuất hiện trên phim và ngược lại, rất nhiều bộ phim gây ảnh hưởng, thậm chí tạo nên một trào lưu thời trang từ trang phục trong phim...

Và nói tới các đạo diễn, tác giả những bộ phim làm thay đổi bộ mặt thời trang, thì không thể không nói đến đạo diễn Alfred Hitchcock. Ảnh hưởng của ông với thời trang qua phim, thể hiện ở cách ông sử dụng trang phục, vẫn là những khoảnh khắc mang tính biểu tượng của lịch sử điện ảnh trong nhiều năm.

(2). Blanco F., Jose, Scott Leff, Ann T. Kellogg, Lynn W. Payne (2008), 65.

(3). Bruzzi, Stella (1997), 42, 43.

Đạo diễn Alfred Hitchcock trên trường quay

Theo thời gian, kiểu dáng này đã được các nhà thiết kế mượn, làm nguồn cảm hứng cho bộ sưu tập của họ, không chỉ ở thời điểm của bộ phim, mà còn mãi tận sau này. Nhà thiết kế nổi tiếng Alexander McQueen đã tạo ra những bộ sưu tập gây chú ý sau khi tham khảo “nỗi kinh hoàng đen tối” trong các bộ phim của Hitchcock. Tình yêu của McQueen đối với các loài chim đã khiến ông tham khảo bộ phim *Đàn chim* (*The Birds*) năm 1963 cho bộ sưu tập Xuân - Hè 1995 của mình. Sau đó, tiếp tục tái hiện nhiều phong cách Hitchcock cổ điển khác nhau với màu sắc trầm và cách cắt may vượt thời gian của thập niên 50 trong buổi trình diễn Thu - Đông 2005. Gần một thập kỷ sau đó, trong buổi trình diễn Thu - Đông 2013 của Prada, McQueen tiếp tục tạo ra bộ sưu tập mang âm hưởng một vụ giết người bí ẩn với hàng tấn áo choàng lông chồn và những bộ vest ẩn tượng. Tất nhiên cũng dựa trên nguồn cảm hứng từ các bộ phim của Alfred Hitchcock.

Cho đến ngày nay, phim của Hitchcock vẫn tiếp tục có sức hấp dẫn không thua kém thế giới thời trang. Các nhân vật nữ mà ông tạo ra cho các bộ phim của mình, đã tạo ra một kiểu phụ nữ mới, kiểu phụ nữ toát lên sự tinh tế và hội họp qua cách ăn mặc. Hitchcock rất tỉ mỉ về hình ảnh, vì vậy, sự mới lạ trong phục trang ở phim của ông luôn luôn tồn tại. Khi nói đến các tác phẩm kinh điển của Hollywood, đặc biệt đối với các nhân vật nữ của Hitchcock, chúng ta không thể bỏ qua trang phục, điều kỳ diệu thật sự luôn tồn tại ở các chi tiết trong trang phục ở phim của ông.

Trong cuốn *Trang phục cho điện ảnh: Nghệ thuật và Thủ công* (*Costuming for Film: The Art and the Craft*), các tác giả Cole Holly và Kristin Burke có nhận xét như sau về sử dụng trang phục của đạo diễn Hitchcock: “Đối với Alfred Hitchcock, việc tạo ra hiệu quả thị giác là điều tối quan trọng. Ông đã rất thành công với điều này thông qua việc sử dụng dàn cảnh

Cảnh trong phim *Đàn chim*

(*mise-en-scène*), đây thực sự là một cuộc cách mạng về những tác động tiềm thức mà nó mang lại cho người xem. Mọi thứ từ góc máy đến màu sắc khi thay đổi tâm trạng đều là một kế hoạch được đạo diễn dàn dựng cẩn thận. Đối với Hitchcock, không có gì là ngẫu nhiên, ông có một tầm nhìn cụ thể về cách kể những câu

chuyện của mình”⁽⁴⁾.

Được biết đến như một phương tiện dùng trong kể chuyện, Hitchcock hiểu rằng, các yếu tố hình thể của diễn viên rất quan trọng khi khắc họa một nhân vật, đặc biệt là trang phục cho họ. Cần hiểu rằng, trang phục là một chuyện, nhưng phong cách lại hoàn toàn khác. Những bộ *vest* được thiết kế riêng với phần eo thon và những chiếc váy lấy cảm hứng từ thời trang cao cấp cổ điển đã vẽ nên hình ảnh người phụ nữ bí ẩn của Hitchcock, điều không chỉ thấy trong phim của ông, mà còn ở những bộ phim sau này do nhiều nhà làm phim thực hiện, có phong cách và chủ đề tương tự như của Alfred Hitchcock (*Hitchcockian*). Vào thời điểm đó, kiểu dáng, chi tiết mà Hitchcock ưa thích đều mang dấu ấn thời đại và thường dựa trên những thời trang mới nhất từ Paris. Nhiều thiết kế trang phục cho các bộ phim của ông được lấy cảm hứng từ thời trang cao cấp của Paris, trong đó có thể kể đến những bộ trang phục mà Christian Dior thiết kế riêng cho ngôi sao Marlene Dietrich.

Trong suốt sự nghiệp điện ảnh của mình, đạo diễn Alfred Hitchcock đã làm việc với một số nhà thiết kế trang phục, nhưng chủ yếu là với Edith Claire Head. Bà là nhà thiết kế trang phục đã giành được kỷ lục 8 giải Oscar cho Thiết kế trang phục suốt từ năm 1949 đến năm 1973, trở thành người phụ nữ được trao nhiều giải thưởng nhất trong lịch sử Viện Hàn lâm. Edith Head được coi là một trong những nhà thiết kế trang phục vĩ đại và có ảnh hưởng nhất trong lịch sử điện ảnh.

Sự hợp tác giữa đạo diễn Alfred Hitchcock và nhà thiết kế trang phục Edith Head trải qua hơn 11 bộ phim đã được chứng minh là một sự kết hợp tuyệt vời. Bộ phim *Cửa sổ phía sau* (*Rear Window*, 1954) có lẽ là một trong những phim hay nhất của họ. Phim có sự tham gia của Grace Kelly trong vai Lisa Fremont, người hoạt động trong ngành thời trang. Nhân vật Lisa Fremont đã chọn thể hiện bản thân qua trang

phục với câu nói “*Nếu có một điều nào đó mà tôi biết rõ nhất thì đó là cách mặc quần áo, loại quần áo thích hợp*”⁽⁵⁾.

Tầm nhìn của Hitchcock về nhân vật Lisa Fremont mang dáng dấp như một chuyên gia thời trang và nó liên quan đến chủ đề tổng thể của bộ phim, điều này thể hiện qua sự mãn nhãn và thu hút người xem tới nhân vật chính thông qua trang phục của cô. Edith Head đã thiết kế một loạt váy theo phong cách thời trang cao cấp cho nhân vật của Grace Kelly, trong đó nổi bật là váy bông bành của nữ diễn viên ballet và

Grace Kelly trên trường quay bộ phim *Cửa sổ phía sau*

bộ đồ lụa thô của Balenciaga. Những món đồ này đại diện cho tầm ảnh hưởng của thời trang cao cấp Pháp tại Mỹ thời hậu chiến sau “phát minh” được mô tả là “Điện mạo mới” của nhà

(4). Cole Holly and Kristin Burke (2005), tr. 213.

(5). Finler, Joel (1992), tr. 38.

Dior với vòng eo được giảm thiểu và chân váy được tối đa hóa.

Các tác giả Gottlieb Sidney và Christopher Brookhouse trong cuốn *Các bài luận chọn lọc thường niên về Hitchcock (Framing Hitchcock: Selected Essays from the Hitchcock Annual)* đã có nhận xét “Đối với bất kỳ ai may mắn được đọc bản gốc kịch bản của Alfred Hitchcock đều sẽ tìm thấy những hướng dẫn chính xác được ghi chú “nguyên tắc” trên hầu hết các trang. Mỗi bộ trang phục đều được chỉ định khi ông

Một phác thảo của họa sĩ thiết kế trang phục Edith Head

gửi cho tôi kịch bản hoàn chỉnh. Ông đưa ra đầy đủ lý do chắc chắn, đầy sức thuyết phục cho mọi màu sắc, mọi phong cách. Có thể nói ông thực sự đã tạo ra một giấc mơ trên trường quay. Những chi tiết tinh tế là điều tối quan trọng đối với Hitchcock, người được ví như Bậc thầy của sự hồi hộp thông qua những câu chuyện ly kỳ và tâm lý phức tạp...”⁽⁶⁾.

(6). Gottlieb Sidney and Christopher Brookhouse (2002), tr. 98.

Năm 1958, Edith Head và Alfred Hitchcock tiếp tục hợp tác trong *Quay cuồng (Vertigo)*, một bộ phim về nỗi ám ảnh, với sự tham gia của Kim Novak trong vai Madeleine Elster. Mọi người nhớ rằng Hitchcock đã lên ý tưởng về màu sắc chính xác của phục trang cho nhân vật của Novak trước khi phim được quay. Bộ váy màu xám với giày cao gót màu đen do họa sỹ thiết kế trang phục Edith Head thiết kế được lấy cảm hứng từ mong muốn thể hiện màu sắc ma quái của sương mù San Francisco nơi bộ phim được quay. Điều mà đạo diễn Hitchcock mong muốn yêu cầu là nhân vật cô gái (Kim Novak) phải “trông như thể vừa bước ra khỏi sương mù San Francisco”⁽⁷⁾. Trong cuốn *Những bài viết và phỏng vấn về Hitchcock – Hãy nhắm mắt lại và hình dung (Hitchcock on Hitchcock: selected Writings and Interviews - Close your eyes and visualize)* do Sidney Gottlieb biên tập, đã nhắc lại lời của ông “Ban đầu, Kim Novak không muốn mặc bộ đồ đó, cô cho rằng nó rất khó để di chuyển, điều này có thể khiến cô gặp khó khăn hơn khi tạo hình nhân vật. Tuy nhiên mọi thứ vẫn được tiến hành đúng như đạo diễn yêu cầu, bất chấp những “khó khăn” với Novak, và cô nhớ lại rằng, cô chưa bao giờ làm việc với một đạo diễn quan tâm nhiều đến trang phục đến vậy”⁽⁸⁾. Kết quả là bộ phục trang này đã trở thành một trong những bộ trang phục mang tính biểu tượng nhất trên màn ảnh.

Năm 1960, đạo diễn Alfred Hitchcock làm bộ phim *Tâm thần (Psycho)*, một trong những phim nổi tiếng nhất của mình. Lần này cộng tác với ông không phải là nhà thiết kế trang phục Edith Head mà là Rita Riggs, người trước đây đã từng làm việc trong hai bộ phim *Đàn chim* và *Marnie*.

Đối với *Tâm thần*, điều quan trọng mà Hitchcock muốn là nhân vật Marion Crane của Janet Leigh phải dễ thương, đến mức cái chết sớm của cô trong phim sẽ gây sốc nặng cho

(7). Gow, Gordon (1971), tr. 66.

(8). Hitchcock, Alfred (1995), tr. 87.

Kim Novak trong phim *Quay cuồng*

khán giả. Và trên thực tế, bản thân chiếc váy của nhân vật đã đại diện cho những thăng trầm của cô ấy. Đầu phim, Marion Crane xuất hiện trong bộ đồ lót màu trắng sắc nét, sau đó, khi không khí câu chuyện tiến tới thể hiện khía cạnh đen tối hơn, bộ đồ lót trắng được thay bằng cái quần màu đen. Khi bắt tay vào thực hiện, Hitchcock yêu cầu Rita Riggs sử dụng quần áo mua ở cửa hàng, bởi theo ông điều này phù hợp với “thu nhập” từ công việc thư ký của Marion Crane. Và Rita Riggs đã mua phần lớn trang phục cho nhân vật Marion Crane tại cửa hàng bách hóa Jax ở Beverly Hills, nơi cô tìm được mẫu quần áo thích hợp như những chiếc váy bằng vải cotton và vải Jersey (loại vải dệt kim được sử dụng chủ yếu để sản xuất quần áo). Ban đầu nó được làm bằng len, nhưng ngày nay được kết hợp từ len, bông và sợi tổng hợp vì như cô nhớ lại vào thời điểm đó, “*Hitchcock thích áo len, nó lên hình tốt ở phim đen trắng*”⁽⁹⁾. Trong cuốn sách *Một thế kỷ thiết kế trang phục của Hollywood (Dressed: A Century of Hollywood Costume Design)*, tác giả Deborah Nadoolman Landis đã nêu quan niệm của mình về phục trang cho điện ảnh. Tác giả cho rằng, “*Một bộ phim phải thú vị về mặt thị giác và yếu tố quan trọng để tạo nên điều đó chính là hình ảnh. Tôi*

cố gắng kể câu chuyện của mình bằng hình ảnh nhiều đến mức nếu chẳng may thiết bị âm thanh trong rạp bị hỏng, khán giả sẽ không khỏi lo lắng và bị bồn chồn vì hình ảnh sẽ níu chân họ!”⁽¹⁰⁾.

Alfred Hitchcock cho rằng, phong cách hình ảnh là yếu tố quan trọng nhất trong nghệ thuật điện ảnh. Nó thậm chí quan trọng hơn cả cốt truyện hay cách kể chuyện. Ông mong muốn khán giả tiếp cận với phim của mình qua thị giác (mắt nhìn) của họ, qua đó, có thể

khơi gợi cảm xúc nơi người xem và thoải mái kể một câu chuyện thông qua hình ảnh. Đây là một yếu tố để phân biệt Hitchcock với những

Janet Leigh trong phim *Tâm thần (Psycho)*

nhà làm phim giỏi khác. Là biểu tượng của điện ảnh, ông đã tạo ra một loạt tác phẩm xuất sắc với hình ảnh tuyệt đẹp, sự hồi hộp bí ẩn và sự hóm hỉnh khéo léo. Trong cách kể chuyện của một bậc thầy như Hitchcock, sử dụng trang phục như thế nào chính là một yếu tố quan trọng của dàn cảnh. Ông còn được biết đến là người đặc biệt và có khả năng kiểm soát mọi khía cạnh trong phim của mình, trong đó có trang phục. Nhà nghiên cứu điện ảnh Patrick Mc Gilligan đã phải thốt lên “*Ông ấy là người vô cùng cầu*

(9). Hitchcock, Alfred (1997), tr. 391.

(10). Landis, Deborah Nadoolman (2007), tr. 77.

toàn... Hitchcock luôn đạt được những gì ông ấy muốn”⁽¹¹⁾.

Đã có một số nghiên cứu về trang phục trong phim của Alfred Hitchcock trước đây đã được khám phá bởi các nhà nghiên cứu. Phần lớn tập trung vào trang phục cho các nhân vật nữ. Những bộ phim như *Cửa sổ phía sau* hay *Tâm thần* được đánh giá cao, chủ yếu về trang phục của các nhân vật nữ chính. Việc sử dụng màu sắc cũng được Hitchcock tập trung bởi màu sắc trong trang phục là một yếu tố quan trọng để tạo nên hiệu ứng hình ảnh tổng thể của các bộ phim của ông, đặc biệt là những bộ phim màu. Alfred Hitchcock thường sử dụng màu sắc để biểu thị tâm trạng của từng cảnh quay và truyền tải cảm xúc đến khán giả.

Alfred Hitchcock còn được biết đến là một đạo diễn rất chính xác và kiểm soát tất cả công việc trong quá trình quay phim. Các tác giả của cuốn *Thời trang cho các ngôi sao điện ảnh: Trang phục, văn hóa và bản sắc (Fashioning Film Stars: Dress, Culture, Identity)*, được biên tập bởi Rachel Moseley đã phải nhận xét rằng, “Ông (Hitchcock) luôn “quay” và “cắt” sẵn các bộ phim của mình trong đầu trước khi các diễn viên đến trường quay. Ông ấy bị ám ảnh bởi các chi tiết trong phim của mình, đặc biệt là

(11). Mc Gilligan, Patrick (1993), tr. 104.

trang phục. Thậm chí ông ấy sẵn sàng đưa diễn viên tới một cửa hiệu thời trang để chọn trang phục, nếu không ưng ý với những gì đã được chuẩn bị. Trong *Cửa sổ phía sau*, mọi chi tiết, yêu cầu về trang phục đều được ghi chú sẵn trong kịch bản, lý do cụ thể cho từng kiểu dáng và màu sắc...”⁽¹²⁾.

Alfred Hitchcock là một trong những đạo diễn được viết và phân tích nhiều nhất trong lịch sử điện ảnh. Các tác phẩm của ông thường được đánh giá cao nhưng đôi khi cũng bị chỉ trích. Khi nghiên cứu về Hitchcock, có rất nhiều thông tin cần xem xét, có thể là về phim hoặc phong cách cũng như kỹ thuật làm phim của ông. Nhưng dù thế nào đi nữa, Alfred Hitchcock, qua các bộ phim của mình, luôn mang lại không chỉ cho khán giả, mà còn cả những người làm phim, những nhà nghiên cứu sự say mê và mong muốn khám phá. Không chỉ vì câu chuyện phim mà còn ở cách ông xử lý hình ảnh, ánh sáng, cách ông vận dụng các ngành nghề khác vào điện ảnh. Những nghiên cứu về Alfred Hitchcock đã và sẽ mang lại cho người làm điện ảnh những bài học, kinh nghiệm quý giá dù các tác phẩm của ông ra đời cách đây đã hơn nửa thế kỷ.

(12). David Sterritt (2005), tr. 56.

* Ths., Giảng viên khoa Mỹ thuật, trường Đại học Sân khấu – Điện ảnh Hà Nội

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Abrams, Nathan, Ian Bell, and Jan Udris, *Studying Film (Nghiên cứu phim)*, Oxford University Press, 2001.
2. Blanco F., Jose, Scott Leff, Ann T. Kellogg, Lynn W. Payne, *Clothing Through American History: 1900 to Present (Trang phục xuyên suốt lịch sử nước Mỹ: Từ 1900 đến nay)*, Greenwood Press, 2008.
3. Stella Bruzzi, *Undressing Cinema: Clothing and Identity in the Movies (Nhìn thấu thế giới điện ảnh: Quần áo và bản sắc trong phim)*, Routledge, 1997.
4. Cole, Holly, and Kristin Burke, *Costuming for Film: The Art and the Craft (Trang*

- phục cho điện ảnh: Nghệ thuật và Thủ công*), Silman-James Press, 2005.
5. Finler, Joel, *Hitchcock in Hollywood (Hitchcock ở Hollywood)*, New York Continuum, 1992.
 6. Gottlieb, Sidney and Christopher Brookhouse, *Framing Hitchcock: Selected Essays from the Hitchcock Annual (Các bài luận chọn lọc thường niên về Hitchcock)*, Wayne State University Press, 2002.
 7. Gordon Gow, *Hollywood in the Fifties (Hollywood những năm 50)*, A.S. Barnes & Co, 1971
 8. Hitchcock, Alfred (Sidney Gottlieb ed), *Hitchcock on Hitchcock: selected Writings and Interviews - Close your eyes and visualize (Những bài viết và phỏng vấn về Hitchcock – Hãy nhắm mắt lại và hình dung)*, University of California Press, 1995.
 9. Kaiser, Susan B. *The Social Psychology of Clothing: Symbolic Appearances in Context (Khía cạnh tâm lý xã hội của trang phục: Sự xuất hiện mang tính biểu tượng trong từng ngữ cảnh)*, Fairchild Publications, 1997.
 10. Landis, Deborah Nadoolman, *Dressed: A Century of Hollywood Costume Design (Một thế kỷ thiết kế trang phục của Hollywood)*, Harper Collins, 2007.
 11. Mc Gilligan, Patrick, *Alfred Hitchcock: A Life in Darkness and Light (Alfred Hitchcock: Cuộc đời trong bóng tối và ngoài sáng)*, Regan Books, 2003.
 12. Moseley, Rachel ed, *Fashioning Film Stars: Dress, Culture, Identity (Thời trang cho các ngôi sao điện ảnh: Trang phục, văn hóa và bản sắc)*, BFI Publishing, 2005.
 13. David Sterritt, *The Films of Alfred Hitchcock (Phim của Alfred Hitchcock)*, Cambridge University Press, 1993.

*Ngày nhận được bài 15/4/2024; Ngày phản biện đánh giá 10/5/2024;
Ngày chấp nhận đăng 16/5/2024; Ngày đăng 20/6/2024*